

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Otisky indianizace v kultuře současné Jávy

Obor: Indonesistika, FF UK

Jméno řešitele: Markéta Losová

Jméno vedoucího: PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.

Předložená bakalářská práce Markéty Losové si vytyčila poměrně ambiciózní cíl zmapovat otisky indianizace – tedy procesu pronikání vlivu Indie – v javánské kultuře. Diplomantka sleduje, ve kterých kulturních odvětvích se lze v současné době s těmito odrazy indické kultury setkat, přičemž se konkrétně zaměřila mj. na téma místních jazyků javánštiny, indonéštiny a malajštiny, a dále literaturu, která je výrazně ovlivněna především věhlasnými indickými eposy Rámájanou a Mahábháratou. Stranou nezůstalo ani téma tradičního umění tance, hudby, batiky a především divadla, které mnoho z těchto odvětví propojuje. Autorka logicky neopominula ani otázku náboženství, jelikož šíření indických náboženských představ a kosmologicko-politických elementů mělo zásadní dopad na vývoj indonéského souostroví minimálně do 15. století, přičemž některé přetrvaly i éru islamizace, a tudíž je skutečně opodstatněné se analýzou otisků indického vlivu v současné javánské kultuře zabývat.

S potěšením mohu konstatovat, že tato závěrečná práce byla zpracována velmi svědomitě, což dokládá její obsah, forma i délka, která by prakticky stačila i na práci magisterskou. Výše uvedené oblasti vlivu – tedy historie procesu přejímání indických vlivů na pozadí politického vývoje indianizovaných států na Jávě, vliv sanskrtu a tamilštiny na místní jazyky, indický impakt na tamější literární formy, a v neposlední role a vývoj původně indických náboženství na Jávě, jsou analyzovány v jednotlivých kapitolách.

Jako vedoucí práce vnímám pečlivý přístup autorky, která pracovala se značným množstvím zdrojů, které důsledně analyzovala, a snažila podat co nejucelenější obraz vlivu indické a indianizované kultury. To samozřejmě není zcela možné na šedesáti stranách, takže ve výsledku jsou některé pasáže týkající se například některých literárních děl, především těch méně známých, zpracovány poměrně stručně – existence určitých děl je de facto pouze zmíněna – ovšem hovoříme zde o práci bakalářské, nikoli habilitační. Zpracování ostatních oblastí, například historie indianizovaných států od Tarumanagary po Majapahit, nebo etymologie javánských a indonéských slov je velmi solidní. Autorka také věnuje pozornost i tzv. slovům hybridním, kde dochází ke spojení

sanskrtského prefixu s jiným základem, ať už jde o slovo indonéské nebo dokonce jinou výpůjčku, ať už nizozemskou, arabskou nebo jiného původu, nebo slovotvornému potenciálu původně sanskrtských sufixů. Je třeba také ocenit pasáž o dodnes používaných jménech indického (sanskrtského) původu v dnešní stále více islamizované indonéské společnosti, což je jen dokladem velmi hlubokých kořenů hindujavánské kultury, zdánlivě skryté právě pod nánosem novějšího vlivu islámu.

Další klíčovou pasáží je čtvrtá kapitola, která se věnuje umění, především dramatickému umění a hudbě. Autorka netvrdí, že všechny tyto umělecko-dramatické formy pocházejí z Indie, a naopak se snaží co nejpřesněji dohledat jejich původ, a dochází k závěru, že stínové divadlo může být záležitostí autochtonní, tedy místního původu, ovšem s nástupem indianizace absorbovalo témata z indických eposů Rámájana a Mahábhárata do takové míry, že je již mnoho staletí nevnímá jako cizí prvek. Zvláště druhý jmenovaný epos má zásadní didaktickou a eticko-morální roli v javánském wayangu, jehož prostřednictvím se tyto prvky mají předávat mladé generaci.

Závěrečná pátá kapitola se zabývá náboženskými importy z Indického subkontinentu, hinduismem a buddhismem, a způsobem, jakým byl adaptován na místní kulturní substrát, jakož i jeho synkretické formy, především kejawén a jeho mystické odnože. Závěrem Markéta Losová konstatuje, že v důsledku výše popsaných procesů představuje javánská kultura vysoce synkretický komplex, ovšem kvůli tlaku islamizačních tendencí především posledních dvaceti let, kdy již staletí islamizovaná kultura Jávy je nově vystavena impaktu konzervativního salafistického islámu, který se vyznačuje intolerancí vůči ne-islámským, a tím pádem i hindujavánským prvkům v rámci javánské kultury. Její závěry vyznívají poněkud pesimisticky, a pro některé oblasti bohužel odrážejí realitu, na druhou stranu v některých regionech naopak lze rozeznat snahy o určitou formu „revivalu“ prastaré preislámské, hindujavánské kultury, tedy kultury silně založené na synkresi místních a indických prvků.

Celkově vzato se domnívám, že předložený text je jak po obsahové, tak i formální stránce velmi solidní závěrečnou prací, která příjemně překvapila nejen svým pečlivým zpracováním, ale také svou souhrnností, která u bakalářských prací není zcela obvyklá, a proto ji mohu s klidným svědomím ohodnotit slovy VÝBORNĚ a DOPORUČIT JI K OBHAJOBĚ. Více takových závěrečných prací.

V Praze 2. června 2020

PhDr. Tomáš Petruš, Ph.D.